СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК XLV. Ч. 300. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 27-го грудня 1937. No. 300. Jersey City, N. J., Monday, December 27, 1937. VOL. XLV.

ТРИ ЦЕНТИ в злучених державах америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею злучених держав америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

АМЕРИКА СТОЇТЬ ТВЕРДО В СПРАВІ „ПАНЕЯ"

ВАШИНГТОН. — Секретар Гол заявив, що департамент стейту дістав у справі затоплення корабля „Панея" точні звідомлення, оперті на зізнаннях команданта корабля і членів залоги, а також цивільних пасажирів, серед яких був другий секретар американської амбасади в Китаю. Також є фільми, зняті в моменті бомбардування японськими літаками того американського корабля. Всі ці факти вказують, що затоплення корабля було навмисне. З уваги на те, заявив Гол, Америка цілком не посадить своїх домагань супроти Японії, а навпаки, буде їх щораз більше загострювати.

НЮ ЙОРК ПОТРОЮЄ ВИДАТКИ НА „ДОБЛЮ ПІ ЕЙ".

НЮ ЙОРК. — Заряд міста Ню Йорку виробив плян, на основі якого потроїться видатки на ріжні підприємства „Доблю Пі Ей", щоб у той спосіб можна було дати працю тим безробітним, які тепер у фабричному промислі тратять працю. Ці видатки підуть на будову нових шкіл, публичних будинків, шляхів і т. п.

18 МІЛІОНІВ НА БУДОВУ ДОМІВ У НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК. — Голова федеральної мешканевої адміністрації, Стравс, відложив на бік $18,000,000 на розбудову добрих, але дешевих мешкань у місті Ню Йорку. Два великі мешкальні доми передбачають побудувати за ці гроші в Ню Йорку, один у дільниці Квінс, інший у Ред Гук.

ЗНИЖЕННЯ ЦІН НА МОЛОКО.

НЮ ЙОРК. — Незалежні продавці молока зачнуть від наступного понеділка продавати по базарах Менгетену, Бруклина і Бронксу молоко дешевше два центи на квартовій фляшці, сорту „Бі".

ЗМУШУЮТЬ ФОРДА ПРИНЯТИ НАЗАД РОБІТНИКІВ.

ВАШИНГТОН. — Нешенел Лейбор Рілейшен Борд (НЛРБ) рішив, що Фордова автомобільна компанія в Дітройті мусить узяти назад 29 робітників і заплатити їм за цілий час, який вони не робили, тому, що компанія віддалила їх лише за те, що вони хотіли творити робітничу юнію. А закон Вагнера говорить, що власники заведень не мають права за це карати робітників. Форд заповів, що на таке рішення не годиться і що буде цю справу подавати до Найвищого Суду.

ВЕЛИКИЙ ЗЕМЛЕТРУС У МЕКСИКУ.

МЕКСИКО СИТІ (Мексико). — Околицю Мексико Сити навістив сильний землетрус, який був би знищив місто до тла, як би не те, що місто є побудоване на відносно мягкім дні висохлого озера. Сейсмографи, себто апарати, що записують силу землетрусу, вказують, що цей землетрус був сильніший від кожного досі записаного. Як би місто було стояло на скалі, то це вистарчалоб, щоб усі будинки розтрясти в купу сміття. Мягкий підклад спричинив те, що майже ціле місто осталось ціле, а з людей згинули лише три особи.

ЗАКИДАЄ КОМУНІЗМ ЮНІЯМ К.П.О.

НЮ ЙОРК. — Френк Геріс, бувший юнійний організатор у юнії воднеплавних робітників, у суді заявив, що заряд тої юнії, яка належить до К.П.О. змушував його належати до комуністичної партії і платити місячно $5 зо своєї 45-долярової платні. Коли він не захотів, утратив посаду. Секретар тої юнії це заперечив.

ВИКИДАЮТЬ ЖИДІВ З МЕКСИКА.

МЕКСИКО СИТІ. — Хоч у Мексику тепер при владі соціялістичний уряд, який у своїм часі навіть відчинив свої гостинні двері Троцькому, то всетаки іншим жидам там не так добре поводиться. Тепер мексиканський уряд видав розпорядок, на основі якого багато жидів, головно з Польщі, мусітимуть опустити край.

СУПЕРЕЧКА В СПРАВІ ФАБРИЧНИХ ШПИГУНІВ.

ВАШИНГТОН. — Голова сенатського підкомітету, Ла Фолет, що розглядав справу шпигунства робітників зарядами фабрик, на численні протести компаній, які, на його гадку, таких шпигунів наймали, відповів, що підкомітет тільки ствердив факт, що заряди ріжних компаній наймали детективних агентів для слідження робітників; але чи ті агенти мали слідити за організаційною діяльністю робітників, чи просто за крадіжками, цього підкомітет не всилі був у кожному випадку ствердити.

СВІТ В ОБРАЗКАХ

І ПОЛІЦАЄВІ МОЖЕ ТРАПИТИСЯ БУТИ ПОВИТУХОЮ.

Джеймс Магоні, поліцай у Луисвилі, в стейті Кентокі, пішов до хати Гвайтсайда, щоби привезти додому 5-літнього синка родини, Делберта, що пішов з дому. Поліцай застав у домі злоги. Поліцай візвав лікаря, але заки цей прибув, поліцай самий мусів помагати при родині — те, що знав. Як лікар остаточно прибув до дому Гвайтсайдів, пані Гвайтсайд уже вродила була хлопця. Лікар зважив дитину й переконався, що вона має 9 і пів фунта.

350,000 ТУРКІВ ПЕРЕНОСЯТЬСЯ З РУМУНІЇ ДО ТУРЕЧЧИНИ.

Турки, що мешкають у Румунії, звернувся недавно до уряду в Анкарі з проектом повороту до Туреччини. Скількість Турків, що мешкають у Румунії, обчислюють на 350,000 душ. Перед війною вони належали до Болгарії, бо замешкують територію Добруджі. Румунська влада переведе в тій справі розмови з Туреччиною.

МЕРТВИЙ КЕРІВНИК АВТА.

В західній Німеччині одного автострадою гнав із шаленою скорістю автомобіль, яким кермував шофер хорий на серце. Нагло шофер із вражіння помер на удар серця. Але авто, їдучи з гори, ще гнало само майже 6 кільометрів і аж за 5 минут по смерті шофера авто вдарило об телеграфічний стовп і спинилося. Люди заглянули до авта й застали там мертвого шофера.

ТРАГЕДІЯ НА СЕЛІ.

В Добрянах, повіт Львів, 27-літній Іван Фітьо посварився з 30-літнім Гринем Марком, братом своєї нареченої Розалії, і пострілив його з пістолету „Штаєр" тяжко в голову. Коли Розалія станула в обороні свого брата, Фітьо стрілив до нареченої й убив її на місці. Опісля Фітьо зголосився в поліції й віддав там пістолет. Тяжко раненого Гриня Марка відвезли до лічниці до Львова.

НЮЙОРСЬКА ПОЧТА ПОБИЛА РЕКОРД.

Головний почтмайстер Ню Йорку, Гольдман, сказав, що минулого четверга нюйорська почта побила всі свої попередні рекорди, бо в одній дні зареєструвала пересилку понад 16 і пів міліона листів і карток.

ЛЛОЙД ДЖОРДЖ ПРИСЛАВ ЯБЛУКА ФАРМЕРОВІ В САСКАЧЕВАНІ.

Один фармер з околиці Брокс, Саск., написав до бувшого британського премієра, Ллойда Джорджа, листа про тяжкі відносини в Саскачевані й у відповідь одержав недавно пачку яблук. Ллойд Джордж сам оплатив кошти перевозу яблук ($7.00). Як відомо, Ллойд Джордж сам тепер господарить і має одну з найкращих фарм в Англії.

ЯК ЖИВУТЬ ПЯТЕРНЯТА В КАЛЕНДЕР, ОНТЕРІО.

Як відомо, в Календер, Онтеріо, живуть в окремім домі пятернята, сестрички Діон. Їхній лікар-опікун, д-р Алан Рой Дефо, каже, що маєток пятернят досяг уже 500,000 долярів, а місячні витрати є до $1,800. Він одержує $200 місячно, а батько $100. Решта йде на вдержання дому дітей. Там є дві піклувальниці, вчителька, три сторожі, один господар, один дозорець і дві служниці. В літі приймають ще більше сторожів, тому, що подорожні літники хотять відвідати дім пятернят.

Дівчатка, що мають по три і пів року, знають уже понад 400 слів своєї рідної мови французької, а щойно тепер почнуть вчитися також англійської мови.

ЗА ДІВЧИНУ.

В Ярославі на вулиці Іван Гайда з Пелкинь убив тупим знарядом по голові Івана Ковляка з Пелкинської Вільки. Причиною вбивства була ненависть внаслідок залицянь Ковляка до дівчини Гайди.

ДАЛІ СУДЯТЬ.

Польський суд у Львові засудив В. Гоція з Жовкви, В. Зеленого з Камінки Волоської і Д. Марка з Камінки Лісної за приналежність до О. У. Н. по три роки вязниці кожного і втрату громадянських прав на 10 років.

ЗНИЩИЛИ ТЕЛЕФОНІЧНУ ЛІНІЮ.

На лінії Косів—Головецькі Піски на Поліссі хтось знищив 15 ізоляторів на телефонічних стовпах та обірвав два громозводи. Це другий випадок знищення телефонічних ліній на просторі косівського повіту.

ПОТРІЙНЕ ВБИВСТВО І САМОГУБСТВО.

У місцевості Сторджис, у Саскачевані, якик 26 миль на північ від Канори, Саск., 41-літній фармер, Роберт Патерсон, застрілив дві свої цілі донечки і сина, а після того тою самою стрільбою важко себе поранив. В трагічнім моменті жінки не було вдома. Вернувшись додому, нещасна мати застала в пивниці калюжу крови, а в ній свого пораненого мужа і дітей. Що було причиною смерти, ні жінка ні брат самогубця, що фармує в тих околицях, не догадуються. Патерсон помер у шпиталі.

ПЕРЕЛЯКАНА ГРАФИНЯ.

Дуже характеристична для наших часів подія трапилася коло села Станькової під Калушем. Одного вечора верталася кіньми в товаристві Л. Трушковского до свого двора графиня Олена Дідушицька. Нараз завважила вона двох мололвіків, що освітили повіз електричними лямпами. Графиня перелякалася так дуже, що, довго не чекаючи, стрілила з револьвера до згаданих людей. Виявилося, що кулі зранили Осипа Гречина й Івана Гринчишина. Вони зовсім не мали ніякого наміру нападати на графиню.

СЛОН УРЯТУВАВ ДИТИНУ.

Англійська преса пише про такий факт: В Індії коло містечка Бугемер в одного лісничого був дуже неспокійний 4-літній хлопчик, який любив волочитись по лісах. Одного дня цей хлопець заблукався у лісах і настав заночувати та лежав непритомний у гущавині. Родичі були в розпуці, шукали хлопчини всюди, але не могли знайти. Мати з розпуки мало не наложила на себе руки, бо хлопчина був її одинак і мати дуже любила його.

На щастя, в тих лісах були два освоєні слони, які нераз самі блукали лісами, а тільки ввечері верталися до села. Слони належали до сусіда того індійця, що був батьком хлопчини. Ті два суєди, поводячи з собою, але слони, добродушні сотворіння, і не думали про ворожнечу сусідів. Опинившися в далеких лісах, слон побачив ще зімлілого хлопця і рішив урятувати дитину. Він узяв хлопця делікатно на свою трубу й заніс його аж під хату його батька. Принісши дитину, довго гримав трубою об двері, щоб господар забрав собі свого сина, і коли господар вийшов, слон радісно махав хвостом і гладив трубою господиню по руках, мов потішав їх, чи хвалився, що приніс дитину. На жаль, хлопець був хорий на тяжку недугу й хоч повернувся до притомности, то жив тільки два тижні й помер.

ДО ПІМСТИ ЗА КРУТИ!

ЛЬВІВ. — Центральні Організації Української Молоді видали до української молоді й громадянства відозву, в якій вказують на те, що наближається день 29. січня 1938 року. А це значить, що вдвацяте наближається та, багровими цифрами записана дата „29. січня", коли на гордому полі лягло Триста Найвірніших Синів України, щоб „своєю смертю Волю Батьківщині окупити, щоб кровю палких сердець неораний здавна переліг зросити, щоб прикладом своїм на почини очайдушні і відважні землякі захотіти, щоб жемчугами пролитої крови в ореолі України навіки заблестіти!"

Ще не пімщені Крути!

А далі читаємо у відозві таке: „А не пімщені ще Крути! Ще гуляють і сьогодні над Дніпром ці орди, які двацять років тому точили кров із живого тіла України, як її і сьогодні точать. І не ювилеєм нам роковини, а пригадкою про наш обовязок".

Як святкувати?

Молоді селяни, робітники, ремісники і студенти рішили, що святкування двацятих роковин крутянського бою матиме загальний, масовий, маніфестаційний характер. Але не буде „голословних протестів проти терору і знущань, а замісць них буде вихідне відповідью: посилена праця над зединенням українського народу біля бойових прапорів..."

ЗА ВИЗВОЛЕННЯ ДУХА!

ЛЬВІВ. — Такий є заголовок відозви, підписаної всіми центральними українськими організаціями у Львові. У тій відозві взивається український загал до боротьби з неписьменністю, бо „неписьменність — найбільший ворог кожного народу, найстрашніша гальма його поступу на всіх ділянках життя, каламутне джерело його духового рабства". Відозва нагадує, що на західньо-українських землях під Польщею є 1,720,000 неписьменних українців, та що виростають нові сотки тисяч української дітвори й дорослу без народньої школи. Відозва взиває всіх тих українців, що вміють читати й писати, що є чесні, свідомі й вірні сини і дочки Українського Народу, щоб станули якстій у лави заввзятущих із нашим найбільшим нещастям — із темнотою народу. І то з кличами: „Неписьменності — смерть!" і „Через грамотність — до національної свідомости, гідности та чести, до сили та слави Рідної Країни!"

ЗА ЩО РОЗСТРІЛИЛИ УКРАЇНСЬКИХ АРТИСТІВ.

ЛЬВІВ. — „Діло" дає ближчі вияснення розстрілу в Києві примадонни київської опери Петрусенко і славного оперового співака Донця. Пише, що єдиною їх провиною було те, що обидвоє, разом з іншими українськими артистами, працювали над розвитком українського театрального мистецтва й української музичної культури. Вони обурювалися, що до української опери й театру в Києві масово напливали москалі й жиди, при яких помочі Москва нищила українську культуру. Через те київські „Вісти" зачали нападати на тих артистів як „фашистів", зачисляючи до „буржуазних націоналістів" і Любченка та Хвилю, що ніби попирали цей „фашистівський" рух у театрі. Донець, як подає ця газета, на одних зборах нібито сказав, що „нам у театрі чужих непотрібно".

НЕ ДАЛИ ДОКІНЧИТИ ВИКЛАДУ.

ЛЬВІВ. — Товариство ім. Петра Могили влаштувало прилюдне свято в честь 750-ліття „Слова о полку Ігореві". Велика саля Музичного Інституту Лисенка була виповнена публикою вщерть. Коли говорив редактор Богдан Кравців про поетичний бік „Слова", польська поліція не дала йому докінчити викладу і розвязала свято.

СТАТТЯ ПРО ШЕВЧЕНКА.

ДРЕЗДЕН (Німеччина). — Часопис „Дрезденер Нойесте Нахріхтен" помістив статтю д-ра Г. Вольфа п. з.: „Національний поет України Т. Шевченко, борець за право й волю".

З ДРІБНИХ СОТИКІВ — ПОВАЖНІ СУМИ.

ЛЬВІВ. — Часопис „Новий Час" добровільно оподаткував себе на потреби „Рідної Школи". Платить їй по одному грошеві від кожного проданого примірника. Це діється від 17. серпня 1937 р. До 4. жовтня 1937 р. виплатив „Новий Час" „Рідній Школі" 5,397 злотих. Все те з тих дрібненьких сотиків.

ХВИЛЬОВИЙ І КОСИНКА ПО ІТАЛІЙСЬКИ.

РИМ. — Часопис „Іль Корієре ді Неаполі" передрукував італійською мовою новелю Хвильового „Іван Іванович". Римський журнал „Августея" помістив новелю Косинки „Десять".

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Co., Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

В Канаді належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВЕЛИКАН НА ГЛИНЯНИХ НОГАХ

Недавно тому до грецького порту коло Атен, столиці Греції, приїхав совєтський корабель і корабельний капітан улаштував на покладі бенкет. На нього запросив він Олександра Бармінa, що він тоді амбасаду совєтського уряду в Греції. Бармін, замісць піти на бенкет, де йому належалась би верховна почесть, утік з Греції до Парижа, даючи притому публичною дорогою до пізнання, що він виповідає послух большевицькому урядові й до Росії вертатись не думає. Тепер він оголосив у „Ню Йорк Таймсі" про свій поступок заяву, котра кидає гостре світло на обставини, що панують під владою совєтського уряду.

Заява кидає світло передовсім на розстріли большевицьких головачів совєтським диктатором, Сталіном. Бармін, видно, не має найменшого сумніву, що всі закиди ідеольоґічного ухилу, заговору з фашистівськими державами або якиминебудь ворогами комуністів чи Росії не мають найменшої основи. Самопризнання обвинувачених не є ніякими самопризнаннями, себто обвинувачені їх добровільно й свідомо не робили. Отже вбивства цих большевицьких головачів не є ніякою обороною держави чи партії перед зрадою. Є це звичайна собі в диктаторів розправа з людьми, які грозять диктаторові захопленням або обмеженням влади. Зо становища большевиків зрадником партії й совєтської Росії є не побиті головачі, але Сталін та його прихвостні. Для Барміна Сталін це найбільший злочинець супроти робітників, комуністів і Росії.

Ясна річ, що клопоти Барміна й товаришів — не наші клопоти. Йому може бути дорога комуністична ідея, партія, совєтський уряд, російська імперія. Для нас це вартості, які не варт ніяких жертв ні заходів. Усетаки для нас цікаво, який вплив має політика Сталіна, що станула в такому різкому освітленні через справу Барміна.

Бармін пише вже в першій частині свого публичного листа про наслідки Сталінської політики розстрілів. Вона кинула пострах на всіх комуністів. Усякий, що має якунебудь основу припускати, що й проти нього можуть піднести закиди, залякався невимовно, бо всякий це добре розуміє, що як проти нього піднесуть закиди, то він не має найменших способів до власної оборони. Що більше, він знає, що як катам захочеться добувати від нього нібито самопризнання, то їм це вдасться добути.

Який вплив має такий страх на партійних членів, можемо легко собі уявити. Чи можливе серед таких умовин взаємне довіря одного партійного члена до другого? Чи можлива співпраця без такого довіря? Чи можливо переводити великі пляни в часі миру? І як буде справлятися такий уряд, спертий на таку партію, в часі війни?

СВІТОВА ВИСТАВА В НЮ ЙОРКУ В 1939 РОЦІ

(Зо звіту, зложеного на нарадах Виконного Комітету „Обєднання" 18. грудня 1937).

У справі Світової Вистави в Ню Йорку зібрав я з доручення „Обєднання" такі інформації, які під теперішню пору є можливо дістати. Кажу можливо, бо є багато таких питань, на які взагалі покищо ще не можна дістати відповіди. А не можна дістати тому, що багато питань іще не є вирішені. Наприклад, хотів я довідатися, **чи на тій виставі поодинокі нації матимуть окремі дні чи тижні**, в яких вони могли би представити свої власні програми. Бо коли такі дні будуть і поодинокі нації малиб нагоду зарепрезентувати себе питомими їм національними програмами, то українці, сказав я, моглиб також приготовити відповідну програму. Бо ми маємо на думці, казав я далі, зорганізувати хор з 500 до 750 осіб, який виступив би під проводом світової слави диригента п. О. Кошиця. На те я дістав відповідь від одного з урядників, що він уже мав нагоду чути українські пісні ще в Европі й він певний, що виступ такого великого хору під проводом п. Кошиця був би тільки „кредитом" для цілої вистави. Але в тій справі я не міг дістати більше інформацій, бо, як сказано мені, вона ще не є як слід підготована. Певне є, що такі окремі дні для поодиноких націй будуть, але як це все треба влаштувати, того вони самі ще не знають, бо пляни в тому напрямі ще не вкінчені. Заряд вистави має вже від деяких націй зголошення, в яких вони висказують готовість приготовити відповідні програми, а тому, сказано мені, українці повинні також вирішити вже тепер, яку програму вони задумують приготовити, а, вирішивши, вислати до заряду вистави писемне повідомлення, зголошуючи тим робом свою участь та подаючи принаймні в загальних нарисах свою програму.

Коли мова про закупно площі на виставі, про будову власного павільону, чи винаймлення місця у якомусь будинку, то в тих справах я вже міг дістати докладніші інформації.

Коли, наприклад, ми хотілиб винаймити місце в якомусь будинку на час вистави, то ціна від „сквер фута" (квадратової стопи) є $14 за „нет спейс", а $7 за „ґрос спейс". Коли винаймається „ґрос спейс", то притім є ще окремі видатки на запровадження електрики, води й т. п. А при винаймі „нет спейс" тих видатків уже нема, бо в тім випадку їх покриває заряд вистави.

Коли ми бралисяб за будову свого власного павільону, тоді нам треба булоб заплатити наперед за площу під будову, а опісля за саму будову. Ціна площі залежна від величини обєму площі й від місця, в якому дотична площа знаходиться. Відповідно до того, ціна виносить від 10 до 20 центів віт „сквер фута". До цього треба додати окрему доплату за кожний фут землі, який виходить до вулиці. Коли вулиця є в головній бизнесовій чи то в репрезентаційній секції, то кожний фут землі, що дотикає до вулиці, коштує $25. Є теж другорядні й третьорядні вулиці, де за фут платиться $15, а то й $5. Є також деяка знижка в ціні, коли підписується контракт купна до кінця цього року (8 відсотків знижки), або до кінця травня 1938 року (4 відсотки знижки).

Щодо будови павільону, то такий павільон можна би будувати самому, значить, даючи своїх робітників, свій матеріял і все, що потрібне для будови, або можна замовити будову повільону від заряду вистави. Будова павільону зарядом вистави коштує від $5 до $7 за „сквер фут". При будові павільону малих розмірів треба платити по $7 від „сквер фута".

Тут подаю приклад на те, **з якими видатками була би получена будова павільону**, що займав би площу 5,000 „сквер фітів", або, як ми називаємо, 50 фітів на 100 фітів. Отже 5,000 „сквер фітів" землі при першорядній вулиці по 20 центів за фут винесе $1,000. Доплата за 50 фітів землі, що дотикалаб головної вулиці, числячи по $25 за фут, винеслаб $1,250. Будова павільону, високого 34 фіти, а обєму 5,000 „сквер фітів", коштувалаб $35,000, коли числити по $7 від „сквер фута". Все разом винеслоб $37,250. Сказано мені, що можливо булоб дістати деякий опуст, але всетаки треба числити, що такий павільон, як я це тут описав, коштував би не менше як 35,000.

Очевидно, на виставовій площі будуть кращі й гірші місця. Найкращі місця будуть у репрезентаційній секції. Там будуть побудовані павільони різних держав. Але таксамо будуть відповідні місця при головній вулиці, в т. зв. „емюзмент", забавовій, секції. В репрезентаційній секції ми не можемо будувати павільону. Там ми не можемо дістати місця на будову за ніякі гроші. Ця секція є зарезервована для тих держав, що мають дипльоматичні зносини зо Злученими Державами і що зголосили свою участь у виставі. Ці держави дістають площу задармо. Для тих держав американський уряд будує також за свої гроші ще й окремі павільони й передає їх для вжитку поодиноким державам зовсім безплатно. Ті павільони звичайно не будуть такі великі, як їх поодинокі держави потребуватимуть. І саме тому ті держави, що мають великі площі до розпорядимости, в додаток до дарованих павільонів виставлять іще окремі, далеко більші будівлі, видаючи на те міліони долярів. Тимсамим такі ніби „дарунки" Америці добре оплатяться. Бо хочдадуть якійсь державі у дарунку павільон, який коштуватиме, наприклад, $50,000, то з другої сторони та сама держава витратить тут кілька міліонів долярів, будуючи ще сама окремі будівлі.

На цій виставі ми зможемо виступити **тільки як українська група**, а не як Україна. Україна, як держава, не може бути заступлена. Так сказано мені. І заявлено, що Україна є частиною Росії і Польщі, які власне матимуть свої павільонини й будуть заступати всіх своїх громадян. Зокрема Росія застерегла собі, що вона, заступаючи всі совєтські републики, не може погодитися з тим, щоб якась з тих републик могла виступати окремо як одиниця. Коли я згадав, що на шікаґовській виставі була Україна заступлена, та ще в такий спосіб усюди була проголошена українська участь у виставі, то на те дістав я відповідь, що Росія не мала на тій виставі свого павільону, отже з її сторони не могло бути спротиву чи протесту.

Ось так подаю загальні інформації про виставу, такі, які я міг зібрати. Їх треба мати на увазі підчас дискусії над цею справою, якщо хочемо прийти на цьому річному засіданні „Обєднання" до якогось висновку. Рішаючи про ту справу, ми мусимо мати на увазі, що коли українська іміґрація бажає бути як слід зарепрезентована на тій виставі, то вона мусить числитися з тим фактом, що їй треба зложити **не менше $50,00**. Бо треба **не менше $35,000 на будову павільону, а коло $15,000** на приготування та випровадження відповідної **хорової програми**, як це виходить з тої програми, яку представляє проф. О. Кошиць. А колиб ми мали виставити, наприклад, самий тільки хор, зложений з 500 до 750 співаків під проводом п. Кошиця, то видатки, получені з підготовою тільки такої програми, винесуть легко яких $15,000.

Вкінці згадаю про те, що колиб українська іміґрація мала витрачуватись і складати гроші, то нема сумніву щодо того, що далеко відповідніще й кориснішє буде будувати свій власний павільон, ніж винаймати місце в якомусь будинку. Бо, поминаючи те, що винаймлення місця не заступить свого власного павільону, треба мати на увазі, що ми маємо репрезентувати нашу націю на виставі. А до цього треба додати ще й те, що на ділі так є, що винайм коштує дорожче ніж будова.

Д. Галичин.

ОБОРОННІ ЛІНІЇ АМЕРИКИ

Недавно конґресмен з Індіяни, Лудлов, вніс був у конґресі проект зміни конституції, на основі якого виповідання війни малосяб давати під загально-народній референдум. Щойно коли більшість рішить, що треба виповісти війну, то конґрес і президент могтимуть це зробити. Лиш у таких випадках президент з конґресом могли би виповісти війну без загально-народного референдуму, коли би якась чужа сила напала безпосередньо на американську територію і на американське населення. Обґрунтовуючи цей внесок, внескодавець говорить, що в Америці нарід рішає в далеко менше важних справах, то чому він не мав би рішати в таких справах як війна, в якій він мусить наражати, а навіть віддавати своє життя?

На диво, цей внесок потягнув за собою в конґресі досить велике число прихильників. Всі вони є того переконання, що він є фундаментально миролюбний і скріпить добру волю та пацифізм не тільки в Америці, але й матиме додатній вплив на успокоення світу.

Але проти цього внеску виступило також багато противників; серед них навіть бувший секретар стейту і війни, Стимсон. У свому довгому листі він збиває демагоґічні арґументи Лудлова і говорить, що внесок фактично є дуже мілітарний; бо колиб уряд мав право виповісти війну щойно тоді, коли чужа держава безпосередньо наступить на американську територію, то в нинішніх часах високої військової техніки Америка мусілаб удержувати величезну армію, величезну морську і повітряну фльоту, щоб забезпечитися від скорого і несподіваного нападу з боку іншої держави. Цей, на перший погляд ніби „пацифістичний" внесок викликав би серед американської суспільности в першій мірі велику непевність, а далі горячкове зброєння, мілітаризм.

Бо Америка (а можна сказати, що кожний інший нарід) обороняє свою самостійність, інтеґральність й забезпеку дальшого життя та розвою не конче війною. В дійсності війна це тільки остаточне продовження безперервної мирної боротьби. Коли не промовляють уже ніякі словні арґументи, починають говорити гармати.

В Америці, говорить Стимсон, дотепер були такі дві сталі лінії оборони. Дипльоматична лінія, який вираз дав президент Монро, і вона дістала від нього назву „доктрини Монро". Ця доктрина полягала на тому, що американська дипльоматія всюди підкреслювала, що це не є бажаним для Америки, щоб інші держави втручалися до західньої півкулі, себто до країв Північної і Південної Америки, й осадовлялися там на певних важних стратеґічних місцях. Друга оборонна лінія, яка піддержувала першу, була вже американська збройна сила, в перший мірі американська фльота, яка побудувала на важних стратеґічних місцях свої бази і в той спосіб чуйно стереже безпеки американського народу.

Якби внесок Лудлова перейшов, то ця американська сила сталаб нестрашною для чужих потуг; бо ці потуги зналиб, що вона не дістане права заатакувати їх так довго, як довго вони безпосередньо не заатакують американської території. Ступнево ці чужі потуги всадовилисяб справді не на американській території, але на чужій, та за тане не такій важній зо стратеґічного боку, що вкінці вони опуталиб у сіти Америку до тої міри, що вона, навіть колиб хопилася зброї, то не моглаб перед ними оборонитися.

Що відноситься до самого референдуму, то тут також криються величезні небезпеки для американського народу. Бо в Америці є демократія, кожний може свобідно висказувати свої гадки. У такому важному випадку, як війна, дуже легко моглоб прийти до розколу в нації, ще також тому, що демократична система не відгрожує цілком чужих впливів на творення внутрішньої громадянської опінії. В краю міг би дуже легко наступити розкол. Це використалаб чужа потуга і свобідне життя та розвій американського народу булиб загрожені.

Тут знову можна додати, що справа загально-народнього референдуму, хоч по своїй формі є чисто демократична, то в дійсності вона моглаб успішно вдатися лише в такому диктаторському краю, в якому уряд уцілості контролює опінію загалу й не позволяє тої опінії каламутити якимсь зверхнім, посторонним чинникам. Це ще один життєвий парадокс. На такий крайньо „демократичний" учинок міг би собі позволити лише Сталін, Гітлер, чи Мусоліні, а не Америка...

Демократичні краї мусять цю важну справу рішати в менше демократичний спосіб. Цю справу, говорить слушно Стимсон, мусять рішити знавці, політичні експерти, до яких широкий загал мусить мати повне довіря. Стимсон порівнює цю справу до тілесної операції і говорить, що коли хтось із нас захворіє на тяжку хворобу, то ми не скликаємо своїх кревняків і приятелів та не піддаємо під голосування справи, чи піддати нас під операцію, чи ні, тільки лишаємо це лікарям-спеціялістам. Те саме мусить бути і в таких важних справах як виповідження війни. Вже сам проєкт такої конституційної зміни, говорить Стимсон, ослаблює нас за границею й тимсамим заохочує до певної спекуляції ті народи, яких Америка не може зачислити до своїх приятелів.

ЧОМУ КАЖУТЬ „НА ЗДОРОВЛЯ", КОЛИ ПЧИХАЄМО

Не лише в нашому народі, а також і в інших захований звичка казати „на здоровля", коли хтось пчихає. Головно селяни говорять так, по містах цей звичай помалу затрачується.

Цікаво знати, звідки пішов цей звичай. Деякі твердять, що звичай цей походить із 600 року по Христі. Тоді то за володіння папи Пелягія II. стала лютувати якась пошесть, яка між іншим обявлялась так, що хорі страшно пчихали та позіхали. Коли лише такий хорий позіхнув, із смертельним страхом робив знак хреста на устах, а коли пчихнув, усі довкола нього відзивалися: „На здоровля!" Так хотіли від нього відвернути небезпеку смерти, яка йому стояла за спиною. Дехто навіть твердить, що папа Пелягій II. видав був розпорядок, що кожний мусить свому ближньому, який пчихне, побажати божої помочі та здоровля. Одначе історики нічого не знають про такий папський розпорядок. Зрештою помиляються і ті, які твердять, що той звичай походить із часів папи Пелягія II. Звичай той далеко старший.

У старинних жидів була поширена думка, що по світі ходить якась грізна недуга, яку вони звали „аскарон", а від якої люди вмирають так, що душтаться. А що цієї недуги, на їх думку, найлекше можна було набратися крізь уста, то треба тому, хто пчихає, побажати здоровля.

Старинні греки вірили, що пчихання має божеський початок. А саме переказ говорить, що Прометеєва штучна людина насамперед пчиханням дала доказ, що жиє. А пчихнула тому, що під носом держали їй пляшинку украденого сонешного світла. Цей переказ повстав певно тому, що людина справді пчихає, коли дивиться на сонце. Так то у греки пчихання вважали чимсь святим і в них був звичай, що всі присутні клякали перед таким, хто пчихав. Грецький історик Плютарх пише: „Чим для тіла медицина, тим для душі є пчихання. А другий грецький мудрець, Арістотель, здивовано питається: „Чому пчихання вважаємо чимсь божеським, а таксамо божеським не вважаємо кашлю?"

Саме тому, що греки вважали пчихання чимсь божеським, бачили в цьому все добрий знак, наче потвердження божеської волі. Відси захованалася теж думка, що пчихання потверджує правдивість сказаних слів. Тому то людина каже, коли пчихне: „А бачите, що я правду кажу". Це діється також тому, що хто пчихне, то при цьому хитне головою, наче́б притакував. Кажуть, що яких 400 літ перед Христом грек Ксенофонт після нещасливої битви став виголошувати промову до 10 тисяч вояків, щоб їх загріти до нового бою і саме серед тієї промови здорово пчихнув один вояк. Це для всіх був знак, що бесідник говорить правду. Із місця іменували його своїм полководцем, який справді повів їх до перемоги. Ще цікавіша є пригода тирана Гіпія, якого греки прогнали в 490. році перед Христом. Він, щоб пімститися, злучився з персами проти свого власного народу. При їх помочі хотів знову дійти до влади у Греції. Коло Маратону прийшло до рішального бою. Перед боєм Гіпій став виголошувати до війська промову, одначе при цьому так здорово пчихнув, що аж йому вилетів зуб. Зараз усі стали шукати того зуба, та ніхто не міг знайти. Всі взяли це за лихий знак. Коли вістка про це рознеслася між персами, вони дали ногам знати. Так то бідний Гіпій потерпів через своє пчихання.

І старинні римляни добачували у пчиханні якийсь божеський знак будуччини, тому вважали щасливим обовязком бажати щастя тому, хто пчихає. Про римського цісаря Тиберія, кажуть, що ніколи не забув побажати щастя тому, хто при ньому пчихнув, хоч би це був і невільник. А того самого вимагав і від інших. Видав навіть про це окремий розпорядок. Колиж Тиберій переїздив містом, а притому пчихнув би, то всеньке місто загреміло від голосного „Просіт Тиберіє!" (Просіт — латинське слово, значить: На щастя! [На здоровля!]). Так то пильно виконували римляни цісарський розпорядок про пчихання, а додавали ще цісареве імя, бо нарід вірив, що виклик буде ще успішніший, коли до бажання додадуть іще й імя того, хто пчихає...

Та і сьогодні ріжні народи привязують значення до пчихання. В Сіямі нарід вірить, що Бог, як вічний суддя у небі, має все перед собою книгу життя, в якій кожна людина має свою сторінку і Бог безперестанно перелистовує цю книгу. І в тій хвилині, коли Бог обертає сторінку якоїсь особи, ця особа мусить пчихнути. Тому сіямці до того, хто пчихне, кажуть: „Хай найвищий суддя у своїй книзі лише добре читає про тебе!"

Веселости молоденої старим шукати шкода, бо не вертається вода, яка відплила.

(Саади „Гулістан").

Людина може нараз дожити дня або хвилини, яка розяснить їй усю її минувшину.

(Гебель).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

КНИЖКА НА ДАРУНОК.

Відомий на ввесь світ часопис „Манчестер Ґардіен" подав у своїм тижневім виданні з 3-го грудня ц. р. спеціяльний додаток про святочні дарунки: цілий цей додаток присвячений книжці.

Додаток має 20 сторінок і складається з цілої низки статей про ріжні літературні теми й про ріжні нові видання та величезну масу оголошень книжок.

На цих 20 сторінках згадано принаймні 2,000 нових книжок. Таку масу літератури підносить один тижневик своїм читачам з приводу Різдва.

Як у нас? Скільки людей у нас дадуть своїм знайомим з приводу Різдва в дарунку книжки?

Чи не з нашого життя оповідається про таку розмову двох приятелів перед Різдвом:

„Я післав тобі дарунок", каже один, „але не знаю, чи подобається тобі. Я хотів спершу післати книжку, але потім рішився післати тобі люльку".

„Ти дуже добре зробив, що книжки не посилав", каже той; „я вже книжку маю".

ДЛЯ МОЛОДІ.

„У нас дається відчувати брак книжок, які моглиб читати дівчата від 10 до 20 років", писала щойно 4 роки тому англійська ґазета (каже „Манчестер Ґардіен").

Нині, каже „Ґардіен", цього про Анґлію вже не можна сказати. Анґлія має величезну літературу для дітей: preріжні оповідання, повісті, поеми й драми; історії, життеписи, описи чужих країв і так далі. Все, чого треба для заспокоєння навіть найживішої дитячої цікавости.

Розумні люди розвивають дитячу цікавість; нерозумні її вбивають. А потім, убивши її, коли її нагло потрібно, вживають насильницьких засобів, щоб заставити дитину вчитися.

ЗАГОВІР МОВЧАНКИ.

Між книжками для старших є досить поважне число книжок про полові справи.

Говорити про ці справи вважається в декотрих людей соромницькою справою.

Д-р Козмо Ґордон Ленґ, кейнтерберійський архиепископ, себто провідник анґліканської церкви, сказав: „Я волію всі небезпеки з вільної дискусії про полові справи, ніж багато більшу небезпеку, яка походить з конспірації (змови) мовчанки".

Деякі люди вважають, що душення свобідної дискусії це найкращий спосіб вирішування всяких справ. Як люди про справу мовчать, їм здається, що справа вирішена.

ЛІЛІПУТСЬКІ БІБЛІОТЕКИ.

У бібліотекарстві накльовується справжня революція: один винахідник придумав фотоґрафію, при помочі котрої можна фотоґрафувати великі предмети на малесенькі плівки; а інший примінив цей винахід до книжок, і нині можна відфотоґрафувати сторінку великої книжки на малесенький паперець і в цей спосіб з малесеньких карточок зложити цілу книжку, а з подібних книжок цілу бібліотеку.

Як легко догадатися, винахід дає таку користь, що великі книжки можна буде містити в малому просторі. Навіть цілі бібліотеки будуть займати мало місця.

Ми всі знаємо людей, яким до смаку підійшов би властиво зовсім противний винахід: якби так з малесенькою книжкою, де малощо читати, зробити таке, щоб виглядало, що вона величезна; а з одною книжкою зробити таке, щоб вона була, як ціла бібліотека. Наш нарід таких людей описує добре словами: „Вони волють довгу ковбасу, ніж довгу науку".

НАРЕШТІ.

Між цьогорічними книжковими новинками англійською мовою є книжки, що трактують про такі питання: Як позбутися щикавки? Як бути досконалим мужем? Як бути славним?

Як можна догадатись, автори трактують ці питання в гумористичний спосіб.

Це моглоб декому видатися дивними предметами для насмішки, але чи заслугують на насмішки людська погоня за славою, що деяких людей доводить до божевільних учинків? І чи не варт насмішки заходи деяких чоловіків бути ідеальними мужами? Адже деякі колись починали свої заходи з освідчин, що тривали повних 25 хвилині, і сильно витирали штани на колінах.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ГЕМПСТЕД, Л. АЙ. Тов. Українська Запорозька Січ, від. 327, повідомляє всіх членів і члениць, місцевих і позамісцевих, що річні збори відбудуться у вівторок, 28-го грудня, в годині 7:30 ввечір, в гали Юніондейл евеню. Кожний член і члениця обовязково мають прийти на ці збори, бо маємо важні справи до полагодження. Контрольна комісія дасть справоздання за 1937 рік, буде вибір нового уряду на 1938 рік. Котрий член, або членица не прийде на збори, буде караний (на) згідно зо статутом. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо впротивнім разі будуть суспендовані. Приведіть своїх дітей і впишіть їх до У. Н. Союзу. — Й. Думенчук, предс.; Т. Багрій, кас.; М. Кирич, фін. секр. В. Думенчук, рек. секр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ЦЕРКВИ, ЩО ПОТРЕБУЮТЬ КОВЕРТ НА РІЗДВЯНІ ЗБІРКИ, МОЖУТЬ ДІСТАТИ ЇХ ПО УМІРКОВАНІЙ ЦІНІ В ДРУКАРНІ „СВОБОДИ".

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ВЕСТ ГАРВЕЙ, ІЛЛ.

Отворення Союзового Дому.

В малім містечку Гарвей існує товариство ім. Т. Шевченка, від. 335 У. Н. Союзу. Українців нема тут багато. Але було і є бажання послужити народній справі й затвердити в громаді українство. Ось тому скликано збори, на яких рішено здобутися на свою власну домівку, що в ній можнаб сходитись на збори, де можнаб зосередкувати наше життя, де панував би правдиво народній. Союзовий дух. Від слів прийшло до діла і дім куплено. До заряду домом вибрано такий уряд: Антін Кухарський, голова; Антін Бубен, секретар; Ільво Устіяновський, скарбник. Забрало кілька місяців праці, заки приведено цей дім до порядку. Помагали в тій праці Г. Ґрабись, Н. Стефанчук, А. Кохарський з синами і багато інших. І таким чином повстав Український Народній Дім ім. Т. Шевченка, що є Домом Союзовим.

В неділю, 7 листопаду, відбулося отворення цього дому. Гром. Кухарський щирими словами привитав представників і гостей з околичних місцевостей та висказав зворушливу радість, що дочекався тої хвилі, що у Вест Гарвей є своя рідна хата „Батька Союзу", в якій наша молодь зможе продовжувати народню роботу, розпочату батьками. Потім передав дальше ведення програми гром. Г. Семочкові з Шікаґо як тостмайстрові. Гром. Семочко передав привіт членам 335-го від. У. Н. С., заявляючи, що праця, яку вони поклали у Вест Гарвей, є дуже важною і прикладною. Казав, що вони перші в стейті Ілиной зрозуміли потребу такого важного діла.

Потім зложив привіт і побажання від братства св. Стефана, від. 221 У. Н. Союзу, гром. Мартин Барабаш. Цей відділ є найбільший у нашім стейті. Бесідник гарячими словами загрівав усіх до дальшої праці для „Батька Союзу". Дуже щиру промову виголосив гром. А. Цибак, старий член У. Н. С. з від. 100 з Ґері, Інд. На орґанізаційну тему в справі приєднування членів до У. Н. Союзу говорив анґлійською мовою гром. Іван Когут, молодий націоналіст і голова „Ют Кавнсил" з Шікаґо. Молодий орґанізатор 222-го від. У. Н. Союзу з В. Пулман, гром. Володимир Шемердяк, дав прекрасний примір нашій молоді й взивав усіх стати в ряди У. Н. С. Довшу промову про вартість і добродійства У. Н. Союзу для українського народу виголосив інж. С. Куропась, головний контрольор У. Н. С. Гром. Тарас Шпікула, головний радний У. Н. С., взивав гарвійців ставати в ряди „Батька Союзу". Український Хор з парохії в Борнсайд, під проводом диригента Я. Бобнюка, відспівав кілька прекрасних стрілецьких пісень.

На цім відкритті були дві міські представники, котрі також зложили побажання. При кінці о. Ковальчик, парох укр. прав. парохії в Борнсайд, гарячими словами взивав присутніх вступати в ряди У. Н. С., найбільшої української інституції в Америці. Дай, Боже, говорив о. Ковальчик, щоб мої борнсайдці пішли слідами гарвійців.

Булоб гріхом не згадати за щирі заслуги тих членів, котрі без цента заплати напрацювалися так багато коло цього Дому, щоби привести його до порядку. Також не можна не згадати за ктиторське діло, котрого довершив гром. Кріль, щирий українець і добрий бизнесмен у Вест Гарвей. Бо коли комітет почав купно цього Союзового Дому і не мав грошей, то вдався до гром. Кріля, а він не надумуючись довго, бачучи вартість цього купна, заплатив за нього своїми грішми, а товариству дав спромогу довгої сплати. Це благородне діло лишиться довго в нашій памяті.

Хочемо теж зложити подяку всім представникам, котрі прибули і звеличали це відкриття нашої власної хати. Щиро дякуємо представникам з Іст Гемонд, котрі тепер самі в дуже прикрім фінансовім положенні, бо почали будову своєї власної церкви, одначе прийшли до нас і принесли привіт, а з привітом і гарну жертву. Честь вам, щирі патріоти з Іст Гемонд!

Робота від тої пори йде в нашім відділі прекрасно вперед. Сходимося що вечора, бо є своя власна хата. Вже вписалися 7 нових членів, а небавом повстане новий молодечий відділ у Вест Гарвей.

За Комітет Українського Народнього Союзового Дому у Вест Гарвей:

Андрій Кухарський, голова;
Антін Бубен, секретар.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Вистава „Назар Стодоля".

В суботу, 19 грудня 1937, відбулася в Українськім Народнім Домі вистава песи „Назар Стодоля". Режисером цеї вистави, як теж керівником музичних частин, був п. М. Скоробогач, відомий уже в Ню Йорку зо свого добре вишколеного ансамблю. Серед артистів, що брали участь у виставі, були такі, як М. Карлаш, І. Кучмак, пані Троїцька, пані Ґрунвальд, пані Ділов, Бражник, Прохорович і інші.

Беручи під увагу нашу нюйорську сцену і ціле тамошнє середовище, треба сказати, що штуку відограно ліпше ніж пересічно. Були напружені драматичні моменти, були навіть дуже добрі гуртові і сольові співи.

Головну ролю, Назара Стодолі, відограв добре відомий як артист-маляр, але дотепер цілком невідомий як сценічний актор, гром. І. Кучмак. Треба признати, що п. Кучмак має драматичні здібности. Він належить до тих, на жаль, рідких появ на нашій сцені, які не конче мусять з цілої сили кричати, щоб висловити свій жаль, свою любов, чи свій гнів. У своїй грі він старається бути зрівноваженим, говорити природнім голосом, а приємний його баритоновий голос тим краще дає йому змогу в той спосіб відгравати свою ролю. Та булоб несправедливим і кривдячим для самого п. Кучмака, якби не сказати на адресу його виступу і кілька критичних завваг: не звертаючи уваги на гарну, „чисту" гру і його гарний вигляд, він не дав того типа Назара Стодолі, що його змалював Шевченко. Здавалося, що п. Кучмак саме в цій ролі занадто зрівноважений, занадто контролює свої почування. Шевченковий Назар ділає пристрасно й вибухово, та говорить із запалом, чуттево. Тип, який дав І. Кучмак, ділав тільки вибухово, але говорив занадто зрівноважено.

Пані Троїцька у ролі Галі співала дуже добре, а також ґрала добре. Тільки здавалося, що у її грі замало щирости і безпосередности. Пані Троїцька дуже добра артистка, але в моментах, коли забудеться, що вона на сцені.

Старий ветеран української сцени, п. Карлаш, дав гарного типа старого козацького старшини. Він спеціяліст у цього роду ролях, вживається прекрасно в них; розуміє добре психольоґію старих козаків, їх слабі і сильні сторони. Але в останньому випадку, здавалося, він також трохи відбіг від ориґінального сотника Кичатого, створеного Шевченком, і дав типа трохи задобродушного, застарого і перемученого. Ориґінальний Кичатий, не звертаючи уваги на свій вік, горить з певними пристрастями, має певні амбіції; він хоче гуляти в столиці, мати гроші і політичні впливи. Задля тої амбіції, що розпирає йому груди, він рішається майже продати свою доньку, яку він всетаки любить. Через те, що п. Карлаш з місця не відтворив тих пристрасних амбіцій старого сотника, тому й остання сцена, в якій він переживає перелом та перед Назарем кається за свої вчинки, стала трохи незрозуміла.

Пані Ґрунвальд, у ролі Стехи, вивязалася добре. Не зашкодилоб трохи більше хитрости і підступности. Вонаж виконує роботу, якої „не годен виконати чорт", а крім того хоче перехитрити такого лиса, як старий Кичатий.

Відмітитиб ґру п. Прохоровича, в ролі товариша Назара: ґра слаба. Забагато крику, замало справжнього героїзму і мужности. В інших ролях п. Прохорович вивязується краще. Головно в ролях старців і коли прийме природній тон. Орхестра, що складалася з трьох музикантів, сумлінно і назагал добре виконала те, що належало до неї.

Тих кілька критичних уваг ще зовсім не вказують, що ґра, у цілості, не була добра. Беручи під увагу деякі інші вистави, що появляються на нашій сцені, треба привитати цей виступ і назвати його цілком удалим. Тут ми всетаки мали нагоду мати до діла, хоч може в деяких випадках не зовсім вірними, зате з зовсім виразними характерами і типами. А це вже значить дуже багато.

Під кінець вистави виступив ансамбль під управою М. Скоробагача. Як звичайно, цей ансамбль, ще й до того серед мальовничих декорацій і світляних ефектів, виконав свої точки надзвичайно гарно. Всетаки треба звернути увагу п. Скоробогачеві, щоб своїми виступами, в яких без сумніву є велика частина справжнього мистецтва, не дуже „шафував". Що дійсно добре, того треба вживати по трохи. По виставі вистарчив лиш один його виступ. Чотири — було забагато. Останніх уже не оцінювала публика так, як це вони собі заслугували.

Вистава відбулася заходами Т-ва „Дністер", від. 361 У. Н. Союзу. Саля була набита.

НАВІТЬ ДИПЛЬОМАТИ БЕЗ ФРАКА.

Як д-р Дон Леон де Байле, новий представник Нікараґви, заявивсь у Білому Домі на офіційну візиту в президента Рузвелта, всі звернули увагу, що посол зявився не у фраку й паскованих штанах, як це звичайно досі робили дипльомати, але в звичайнім бизнесовім одінні. Підчас візити президент і посол не відчитували офіційних промов, як це було досі, але, полишивши коверти з промовами на столі невідкриті, розмовляли „по приятельськи".

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

UKRAINIANS HAVE FINE CHRISTMAS PROGRAM SUNDAY

More than 300 were in attendance last evening at the annual Christmas party of the St. Peter and St. Paul choir. A Ukrainian comedy and Christmas children's play were among the features, and gifts and candy were distributed among the youngsters by good old St. Nicholas. The Ukrainian comedy dealt with a hen-pecked husband whose socially ambitious wife pushed him into politics to advance herself socially. Some of the methods she employed to attain her husband's election had rather interesting repercussions which afforded much merriment to the audience.

Professor Roman Hwozdewich, choir director, was in charge of the play.

(The Evening Sentinel Ansonia, Conn., Dec. 20, 1937).

ЧОЛОВІК У ЗИМОВІМ ПАЛЬТІ.

У Стокгольмі живе чоловік, який усе мерзне і якому навіть у літі холодно. Його знайомі вважають його за оригінала-чудака й кажуть, що він навіть у найгарячіший день не скидає з себе плаща.

Той чудак називається Петер Андерсон. Імовірно терпить він на якусь дивну недугу, що навіть серед літа він змерзає і тому мусить носити тепле зимове футро. Ясно, що своєю появою викликує він на вулиці загальне зчудування і навіть збіговище.

У Стокгольмі, де вже його добре знали, ніхто вже так тому не дивувався, але коли він попав до якоїнебудь іншої місцевости, тоді негайно ставав позорищем цікавої юрби. Нпр. минулого літа виїхав той „чоловік у зимовім пальті" — як його всі називали — до Амстердаму відвідати свою замужню сестру. І в тому місті був він вірний своїй дивоглядній традиції і не скидав зо себе плаща. Одного дня, коли було незвичайно гарячо і на дворі панувала справжня спека, добродій Андерсон ішов вулицею у своїм плащі і підніс ще притім високо футряний ковнір. Це звернуло увагу поліцая, який, думаючи, що має перед собою якогось злодія або злочинця, арештував Андерсона. Він запровадив змерзлюха до комісаріяту. Андерсон пішов з поліцаєм, який для певности скинув із нього футро. Дзвонячи на поліції зубами, оповів бідний змерзлюх про те, що він постійно і в літі і в зимі змерзає та що мусить завжди носити тому теплий плащ або футро. Спершу в комісаріяті не дуже вірили у слова Андерсона і щойно коли сестра бідолахи шведа потвердила його зізнання, змерзлюха випустили.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

СТЕМФОРД, КОНН.

Листопадове Свято.

Українська стемфордська громада відсвяткувала 21 листопаду ц. р. свято державности. По Службі Божій о. сов. Чапельський відправив панахиду за поляглих героїв, а вечором відбувся святочний концерт.

Саля була виповнена народом. О. сов. Чапельський патріотичним словом відкрив концерт і сказав, що це свято ми святкуємо на памятку зриву української галицької землі до своєї державної незалежности. Далі бесідник розказав, як то наша геройська Армія боролася за волю і долю українського народу, як проливала кров у нерівному бою. Ми тут, на вільній американській землі, не клали тих жертв за спільну справу, як це робили наші брати на рідних землях. Тому нашим обовязком є помагати бодай грошевими жертвами Рідному Краєві, а в теперішню хвилю головно українським інвалідам, які втратили своє здоровля в тій визвольній війні.

Парохіяльний хор під управою диригента П. Шавінського відспівав кілька святочних пісень, за що одержав рясні оплески. В дальшій програмі виступив проф. Мирон Корикора з Бруклина зо своїм квартетом і відспівав кілька гарних пісень, за що публика також нагородила його бурею оплесків. По першій частині о. Чапельський закликав до збірки на українських інвалідів і політичних вязнів.

У другій частині програми гром. Е. Ляхович з Ню Йорку виголосив святочний реферат. Реферат був добре обдуманий і він зясував нашу визвольну боротьбу, почавши від першого листопаду, аж до зложення зброї нашої Армії перед ворогами. Бесідник говорив про ту, велику радість, яка панувала на українських землях з хвилею проголошення своєї держави. Далі говорив про завзяту боротьбу, в якій дуже часто наші вояки не мали ні зброї, ні амуніції. Говорив про перехід за Збруч і дальші змагання на просторах Великої України, вкінці про „чотирокутник смерти", тиф і остаточну поразку наших збройних сил. Та рівночасно бесідник підкресляв, що та війна, хоч закінчилась поразкою, то створила для нашого народу нові моральні цінности, які ведуть нас усіх до нового зриву, цей раз до повної перемоги.

В дальшій програмі йшли деклямації дітей: Романа Чапельського, Гані Степухів, Евгенії Хоми, Йосифа Степухова. Всі деклямації випали дуже гарно. При одній приґравала на піяні панна Ганя Панасюк. Далі квартет проф. Корикори знову виконав чотири точки, вокальні і музичні, які публика радісно приняла. Вкінці проф. Шавінський виступив іще раз зо своїм гарним хором і відспівав кілька народніх пісень. Свято закінчено гимном „Ще не вмерла Україна".

Концерт викликав гарне вражіння і скріпив усіх морально. Всі відчували, що треба поступати вперед у згоді, з вірою в Бога і любові. Така спільна праця принесе нам велику користь і поможе нам осягнути наші мрії: визволення нашої поневоленої України.

Жертви на інвалідів і політичних вязнів зложили; з паВдальшій програмі йшли юзу $20; Укр. Гром. Клюб $15; Семен Панасюк $10; по $5: від „Провидіння", Сестрицтво під покр. Богородиці, Укр. Молодечий Клюб, С, Корівчак, І. Михайлишин, Йосиф Пирчак, Мир. Блащук; по $3; о. Чапельський, В. Карий; А. Кругляк $2; по $1: В. Бриян, І. Буяновський, Т. Пастущак, Ксеня Пастущак, Марія Панасюк, Марія Когут, Анна Кара, Явдоня Кургляк, П. Паньків, І. Германович, Г. Буяновський, Д. Криницький, В. Степухів, Д. Малиняк, І. Тирчак, І. Дорош, П. Хома, Марія Круліковська, К. Кульгавич, О. Підбурський, Н. Когут, І. Крицовський, Н. Коба, І. Кресан, І. Черкавський, Г. Заплотинський, П. Вальчук, А. Городиський, Марія Лисобей, Текля Газдун; по 50 ц.: І. Тердак, П. Круліковський, Марія Кульґавич, Марія Риба, Марія Криницька, Анна Черкавська, Ксеня Корінь, Марія Підгурська дрібними $7.24. Всіх зібраних жертв було $149.59. Розходу $22.30. Решту вислано по половині на українських інвалідів і на політичних вязнів. Гроші вислано через Обєднання.

І. Буяновський.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ. (44)

Коли Бравнові і Тибсові вдалося вкінці знайти Джейн, вона була занята видобуванням стріл з мертвого тіла леопарда. „Що це все означає?" — запитався Бравн. „Хіба не бачите?" — відповіла Джейн. „Отсей леопард хотів відобрати мені добичу. А мені це цілком не подобалося, бо, як знаєте, ми всі не менш голодні від леопарда". Бравн і Тибс іще далі не могли вірити власним очам.

„Але звідки доходив до нас жіночий крик?" — запитавсь по хвилі Бравн. „Це не був жіночий голос, тільки голос леопарда", відповіла Джейн. „Бачите, хоч леопарди дуже небезпечні і напасливі звірі, то проте в них трохи жіночий голос. Але годі", додала вона, „візьміть отею добичу на свої кремезні чоловічі плечі і вертаймось до табору".

По якій годині наші подорожні з вовчим апетитом заїдали стейки з антильопи. „Як це гарно", лебеділа княгиня. „Це цілком виглядає на якийсь недільний пікнік". „А вжеж, що так", потакувала іронічно Джейн. Наївшись порядно, ціле товариство набрало знов доброго гумору і поринуло в безжурні балачки. Тільки Джейн поважно думала; а до неї скоро прилучився Тибс.

Оглянувшись довкруги, він несміливо підійшов до Джейн і заговорив: „Наскільки мені вільно вас, пані, запитатись: чи моглиб ви мені сказати, коли ми звідсіля вирвемось і повернемось назад до цивілізації?" Впродовж довгої хвилі Джейн задумано вдивлялася в небосклін і накінець відповіла: „Це саме те, про що я сама думала, Тибсе".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПРОБУДИЛАСЯ ПО КІЛЬКОХ ДНЯХ СПАННЯ.

В Свенкатові, свецького повіту, заснула служниця селянина Сюди, Бурніцка. Вона спала кілька днів. Щойно тепер пробудилася й вертається поволі до здоровля.